

Mesto Zlaté Moravce

Mestský úrad, Ul. 1. mája 2, 953 01 Zlaté Moravce

Stanovisko

Komisie na posúdenie možností rozvoja odpadového hospodárstva v meste Zlaté Moravce

I.

Na základe Príkazného listu primátora mesta Zlaté Moravce č. 28/2013 zo dňa 17.10.2013 bola zriadená Komisia na posúdenie možností rozvoja odpadového hospodárstva v meste Zlaté Moravce (ďalej ako „komisia“) v zložení Mgr. Roman Šíra – prednosta, JUDr. Mária Vožárová – právnička a Branislav Varga – poverený riaditeľ technických služieb.

Dňa 17.10.2013 po predchádzajúcom prieskume danej problematiky komisia na svojom zasadnutí posúdila nasledovné alternatívy rozvoja odpadového hospodárstva v meste Zlaté Moravce, ku ktorým prijala nasledovné stanovisko.

Predmetné stanovisko nadväzuje aj na analýzy predložené na rokovaní mestského zastupiteľstva dňa 20.06.2013.

II.

Práve a skutkové východiská

Podľa §39 ods. 2 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o odpadoch“) za nakladanie s komunálnymi odpadmi, ktoré vznikli na území obce a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikli na území obce, zodpovedá obec. Fyzická osoba - podnikateľ a právnická osoba, ktorá prevádzkuje zariadenie spoločného stravovania, zodpovedá za nakladanie s biologicky rozložiteľným kuchynským a reštauračným odpadom.

Podľa §39 ods. 5 zákona o odpadoch obec je okrem povinností podľa § 19 ods. 1 a 3 povinná zavedením vhodného systému zberu odpadov

a) zabezpečiť alebo umožniť zber a prepravu komunálnych odpadov vznikajúcich na jej území na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia v súlade s týmto zákonom **vrátane zabezpečenia zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálnych odpadov v obci a zabezpečenia priestoru, kde môžu občania odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov v rámci triedeného zberu komunálnych odpadov,**

b) **zabezpečiť podľa potreby, najmenej dvakrát do roka, zber a prepravu objemných odpadov** na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín a drobných stavebných odpadov.

Podľa §39 ods. 16 zákona o odpadoch obec je bez toho, aby bola dotknutá povinnosť obce podľa odseku 5 písm. b), povinná zaviesť a zabezpečovať vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre

a) papier, plasty, kovy, sklo,

b) **biologicky rozložiteľné komunálne odpady¹** okrem tých, ktorých pôvodcom je prevádzkovateľ kuchyne.

Mesto Zlaté Moravce pre nedostatočnú výšku poplatku za odpad v súčasnosti nezabezpečuje veľkoobjemový zber komunálneho odpadu ani zber biologicky rozložiteľného

¹ Biologicky rozložiteľné komunálne odpady sú všetky druhy biologicky rozložiteľných odpadov, ktoré je možné zaradiť do skupiny 20 Komunálne odpady podľa Katalógu odpadov [§ 68 ods. 3 písm. e)]

odpadu. Taktiež zabezpečenie triedenia a zberu ostatného komunálneho odpadu nie je na požadovanej úrovni a nemá charakter systémového zberu.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že doterajší spôsob zneškodňovania odpadov prostredníctvom skládkovania nebude v krátkodobom horizonte možný, nakoľko končí platnosť potrebných povolení a aj v prípade existencie povolení fyzická kapacita skládky bude v priebehu šiestich mesiacov až jedného roka naplnená v takom rozsahu, že ďalšie zavážanie odpadom by mohlo viesť k nenávratným škodám na životnom prostredí.

Financovanie zberu a zneškodňovania komunálneho odpadu v meste Zlaté Moravce bolo po minulé roky značne poddimenzované, čo sa odráža na stave techniky. V súčasnosti sú skutočné náklady na odpadové hospodárstvo na úrovni, ktorá by zodpovedala poplatku za odvoz komunálneho odpadu v sume cca 20,- Eur na obyvateľa. Aktuálna výška poplatku je 17,- eur na obyvateľa.

Na základe vyššie uvedených východísk komisia vypracovala nasledovné alternatívy nakladania s komunálnym odpadom v meste Zlaté Moravce.

III.

Vybudovanie novej kazety pri súčasnej skládke komunálneho odpadu

Rozšírenie súčasnej skládky komunálneho odpadu vo vlastníctve mesta Zlaté Moravce je v zásade možné, nakoľko sú na tento účel vyčlenené dostatočne veľké pozemky. Ďalšou výhodou by bola možnosť za poplatok umiestňovať na našej skládke odpad z okolitých obcí. Proti výhodnosti tohto zámeru sú však dva hlavné aspekty a to časový a finančný.

Projektovanie a povolenie novej kazety je vzhľadom na zákonné podmienky (EIA – posudzovanie vplyvov na životné prostredie, územnoplánovacie a stavebné konanie, vyjadrenia aktivistov a pod.) má predpokladanú dĺžku 1 až 1,5 roka, čo je cca 1 rok po predpokladanom naplnení kapacity súčasnej skládky. K tomuto je nutné pripočítať aj samotné stavebné práce a ďalšie povolenia prípadne kolaudáciu. Počas prechodného obdobia by musel byť odvoz odpadu zabezpečovaný na inú skládku mimo mesta, čo by znamenalo ďalšie náklady.

Z finančného hľadiska sa pri danej kapacite predpokladajú náklady v objeme 1,5 až 2 mil. Eur pri bezproblémovom priebehu. V tomto nie sú zahrnuté náklady na sanáciu súčasnej skládky ako aj už nepoužívanej a zavezenej skládky, ktorá je trvalou hrozbou pre životné prostredie, nakoľko sa tam svojho času pravdepodobne nekontrolovateľne vyvážal nebezpečný odpad z bývalého Calexu. Na výstavbu novej kazety nie je možné použiť ani účelový fond v sume cca 410 tis. Eur, ktorý vytvárajú Technické služby. Tieto prostriedky sú viazané iba na uzatvorenie, rekultiváciu a 15 ročný monitoring dosluhujúcej kazety a na ich použitie je potrebný súhlas okresného úradu. Popri nákladoch na samotnú skládku je potrebné počítat aj s technológiami v minimálnom objeme ďalších cca 200 tis. eur (nákup nového kompaktora). Taktiež je potrebné zdôrazniť, že novú skládku nie je možné financovať európskych fondov alebo recyklačného fondu a tiež, že skládkovanie ako spôsob zneškodňovania odpadov bude v budúcnosti zo strany EÚ ako aj štátu značne znevýhodňovaný zvyšovaním štátom určeného poplatku za uskladnenie odpadu na skládke, čo je súčasťou pripravovanej novely zákona o odpadoch.

Otázna je aj celková návratnosť tejto investície nakoľko pri objeme cca 300 tis. Eur ročne, čo sa vyberie na poplatku za odpad od občanov a firiem, by bola táto investícia trvalo stratová. Nemožno počítat ani s účasťou okolitých obcí, nakoľko ich množstvá sú neporovnateľne menšie ako mesta Zlaté Moravce a celá investícia by produkovala pre mesto

d'alšiu stratu, nakoľko všetky peniaze v oblasti životného prostredia smerujú a budú smerovať do zhodnocovania odpadov (recyklácie) a nie do ich ukladania na skládku.

V prípade úveru v hodnote 2 mil. Eur by ročná splátka bola cca 180.000,- Eur (pri výške úroku 6,5% a dobe splácania 20 rokov), čo by vyžadovalo značné zvýšenie poplatku za odpad, ak by mesto neprispievalo z iných zdrojov (súčasná suma na odpady by aj naďalej bola použitá na zber a zneškodnenie a nebola by postačujúca aj na splátku úveru). Navyše pri súčasnej finančnej kondícii mesta nie je ani reálny predpoklad, že by bol Mestu Zlaté Moravce úver takéhoto rozsahu bankou poskytnutý.

Vzhľadom na uvedené komisia túto alternatívu považuje za veľmi ťažko realizovateľnú ak nie nereálnu a neodporúča ju ďalej rozpracovať.

IV.

Vozenie odpadu na inú skládku

V prípade naplnenia skládky komunálneho odpadu v Zlatých Moravciach je možnosť voziť odpad na skládku v inej obci. Najbližšia skládka je v obci Kalná nad Hronom a je vo vlastníctve firmy SITA Slovensko s.r.o. Vzdialená je cca 27 km.

Vozenie prostredníctvom súčasnej technológie dostupnej v Technických službách by bolo vysoko neefektívne, nakoľko zberné vozidlá nie sú technicky prispôsobené na dlhé jazdy (majú spotrebu cca 70l/100km) a zároveň tento spôsob časovo viazali posádku vozidla, ktorá by mala zbytočné prestoje, čo by vyústilo do zvýšených personálnych nákladov. V tomto smere by bolo výhodné nakúpiť novú techniku – špeciálnu súpravu určenú na prevoz na dlhšie vzdialenosti. Cena takejto súpravy sa pohybuje na úrovni cca 160 tis. Eur, k čomu je potrebné prikúpiť špeciálny nakladač v sume 35 tis. Eur. Bez zakúpenia tejto novej techniky by nebolo možné voziť odpad z okolitých obcí, keďže všetky autá by boli plne využité iba pre mesto z dôvodu značne dlhších časových úsekov potrebných na jeden zvoz. Ďalej sú potrebné stavebné úpravy časti pozemku pri súčasnej skládke, kde by bolo potrebné zriadiť prekládku odpadov. Náklady sú v odhadovanej výške 20 tis. Eur.

Hlavnou nevýhodou tejto alternatívy je okrem nákladov aj faktická závislosť na prevádzkovateľovi skládky – súkromnej spoločnosti, ktorá by mohla využiť situáciu a stanoviť ceny na vyššej ako trhovej úrovni. Zároveň táto možnosť nerieši vo východiskách spomenuté nedostatky a to zabezpečenie veľkoobjemového zberu, recyklácie a zberu biologicky rozložiteľného odpadu (nejde len o „zelený odpad“ ale aj napr. kuchynský odpad). Taktiež by bez dodatočných nákladov nebola zabezpečená obnova technického vybavenia ako aj zvýšenie kvality poskytovaných služieb pre občanov mesta.

Táto alternatíva by znamenala požiadavku na jednorazové náklady v sume cca 215 tis. Eur a zvýšenie poplatku za odvoz komunálneho odpadu na sumu cca 20-22 Eur na obyvateľa – z dôvodu nákladov na PHM, prípadne mýto + poplatok za zneškodnenie odpadu. Výhodou tejto alternatívy je jej relatívne rýchla zrealizovateľnosť, ktorá závisí od možnosti vykonať požadované stavebné práce a rýchlosti dodania novej techniky.

Komisia vyhodnotila túto alternatívu z hľadiska dopadu na obyvateľov ako nevýhodnú, ale je potrebné s ňou počítať v prípade krízového stavu, keď by sa skládka uzavrela a nebolo by dostupné iné riešenie. Je tiež potrebné poznamenať, že súčasná kvalita služieb a ani potreba systémového riešenia sa touto alternatívou nezmenia.

IV.

Vstup strategického partnera

Tretou alternatívou, ktorou sa komisia zaoberala, je vstup strategického partnera, ktorý by prevzal záväzok investovať do prevádzky odpadového hospodárstva.

Strategický partner by mohol zabezpečiť potrebné know-how ako aj investície na splnenie zákonných požiadaviek na zber a triedenie komunálneho odpadu. Všetko by však záviselo od konkrétnych podmienok a vôle prípadného partnera, ktorý mohol navrhnúť systémové riešenie celého odpadového hospodárstva.

Pre mesto je táto alternatíva z finančného hľadiska najvýhodnejšia a to najmä z dôvodu, že nie sú nutné počiatočné náklady z rozpočtu mesta prípadne Technických služieb a tiež z dôvodu, že partnerom dodané technológie na spracovanie odpadu by mohli značne zvýšiť úroveň recyklácie, čím by sa v dlhodobom horizonte znižovali náklady na skládkovanie odpadu.

V prípade úspešných jednaní by mohla byť zachovaná súčasná úroveň poplatku za odvoz komunálneho odpadu, resp. by sa vyžadovalo iba jeho mierne zvýšenie k hranici 20 Eur za rok na obyvateľa. Zároveň by bola zachovaná zamestnanosť (súčasní pracovníci Technických služieb) a bol by zabezpečený ďalší rozvoj aj s ohľadom na okolité obce.

Právne postavenie strategického partnera by sa dalo právne ošetriť prostredníctvom verejno-súkromného partnerstva, t. j. koncesie časti Technických služieb. Do úvahy pripadá aj nájom príslušného majetku mesta. Možno je aj objednanie služieb cez verejné obstarávanie. Uvedené by si vyžadovalo nutnosť podrobnej zmluvnej úpravy, resp. podmienok koncesie.

V celkovom kontexte Komisia vyhodnotila túto alternatívu ako najvýhodnejšiu pre mesto i obyvateľov. Problémom však zostáva, že mestu sa doteraz žiaden potenciálny strategický partner, ktorý by dal relevantnú ponuku, nezval.

V.

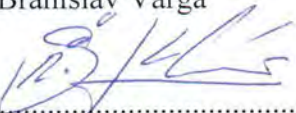
Záverečné stanovisko

Po vyhodnotení vyššie uvedených východísk a skúmaných alternatív Komisia dospela k záveru, že alternatíva vybudovania novej kazety je ekonomicky nereálna a neúčelná.

V prípade zvyšných dvoch alternatív komisia odporúča v prvom rade osloviť potenciálnych strategických partnerov (silné firmy), ktorí by boli technicky aj finančne ochotní zabezpečiť odpadové hospodárstvo v meste Zlaté Moravce. V prípade, že by táto alternatíva nebola reálna, komisia navrhuje zabezpečiť odvoz odpadu na skládku inej spoločnosti.

V Zlatých Moravciach dňa 17.10.2013

.....
Branislav Varga

.....
Mgr. Roman Šíra

.....
JUDr. Mária Vozárová